

**N:o 180.**

Af herr **G. Ericsson** från Stockholm, om införande af progressiv värnsskatt.

Om de af Kongl. Maj:t till Riksdagen afgifna propositioner rörande utsträckning af den allmänna värnplikten samt i sammanhang dermed om grundskatternas afskrifning och om anskaffande af medel till förenämnda åtgärders genomförande har jag ännu icke hunnit bilda mig ett i enskildheter ingående omdöme.

Men det torde vara en oeftergiflig skyldighet för hvarje folkrepresentant att efter förmåga sätta sig in i de förhållanden, som ett antagande af dessa förslag, vare sig fullständigt eller partielt, skulle föra med sig.

Det vill då synas, att om verkligen det är sant, som säges, att vår sjelfständighet är hotad, så måste vi äfven underkasta oss de uppostringar, som krävas för dess betryggande och som vi kunna bära utan att för hårdt nedtyngas. Men, å andra sidan, torde de ökade utgifter, som till den ändan lära blifva oundvikliga, böra så rättvist afvägas och fördelas, att de drabba hvarje medborgare i så nära förhållande som möjligt till hans förmåga att bära dem. Gifvet är, att, om försvarsbördan faller tyngst på de svagaste skuldorna, detta måste alstra en bitterhet och en afund mellan olika samhällsklasser, som ej kan annat än försvaga den endrägt, hvilken är så nödvändig för ett kraftigt och segrande värn mot yttre fiender. Ett motsatt förhållande, eller försvarsbördans möjligast rättvisa fördelning mellan alla medborgare, är ett önskemål ej blott för samhällets mindre lyckligt lottade medlemmar. Det skulle vara en ren förolämpning mot de talrika medborgare inom de högre klasserna, hvilka så varmt gifvit till känna

sin offervillighet för fosterlandets heliga sak, att ens ett ögonblick misstänka, det de skulle vilja uodandraga sig den allra minsta lilla del af de åligganden, som i detta afseende rättvisligen tillkomma dem i kraft af deras större förmåga till dessa åliggandens uppfyllelse. Den kongl. propositionen synes mig dock näppeligen till fullo hafva beaktat denna viktiga sida af saken. Jag vill ej härvid inlåta mig på en kritik af de finansiella åtgärder, som Kongl. Maj:t föreslagit för att skaffa medel till de omfattande planernas genomförande, men nöjer mig med att antyda, det Kongl. Maj:t, enligt mitt förmenande, både bort och kunnat åstadkomma en vida jemnare och rättvisare fördelning af de hithörande bördorna.

Liknande synpunkter framhöllos redan vid riksdagens början i den motion, n:o 154, som då inom denna kammare väcktes af herr G. Jansson i Krakerud, om åtagande af en särskild bevilning under namn af värnsskatt till fyllande af de i Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagna anslagshöjningar till försvarets stärkande. Jag instämmer till fullo med den ärade motionären i de skäl, han anfört till stöd för sitt förslag, men tillåter mig framhålla, att frågan genom de nu senast afgifna kongl. propositionerna inträdt i ett alldeles nytt skede.

De nya utgifter, som skulle erfordras till försvarets stärkande, blefve enligt dessa förslag mångfaldigt ökade. Med detsamma framträder ock med lika mångfaldigt ökad styrka det krafvet, att dessa nya bördor till så stor del som möjligt böra täckas genom direkt beskattning, afpassad efter hvars och ens skatteförmåga.

Men för att denna beskattning skall något så när lika drabba alla de skattskyldige, synes det mig vara ett oeftergiffligt vilkor, att skatten göres *progressiv*. Jag behöfver ej här inlåta mig på de statsekonomiska skäl, som kunna tala för eller mot den progressiva skatteformens tillämpning i allmänhet.

I stället nöjer jag mig med att påpeka, att dess införande i vårt land under närvarande förhållanden i sjelfva verket icke vore något annat än ett steg på vägen till den likformiga beskattningen. För närvarande utgöres den vida öfvervägande delen af svenska statens inkomster af tullar och andra indirekta skatter. Utan att nu vilja inlåta mig på den indirekta skatteformens fördelar och olägenheter, inskränker jag mig till att framhålla det af de fleste sakkunnige erkända faktum, att dylika skatter i regeln drabba den fattige vida tyngre än den rike. Då så är fallet, och då det i följd af kända politiska förhållanden för närvarande torde vara omöjligt att vinna nämnvärd lindring i dessa skatter, synes den enklaste

känsla af rättvisa och billighet påkalla en motvigt till dem i form af en direkt och progressiv beskattning. Denna motvigt blifver så mycket mer af nöden, då det är fråga om påläggandet af nya, högst betydligt ökade bördor.

En ny och hittills opröfvad skatteform torde dock i början endast med stor varsamhet böra tillämpas. Visar den sig förmånlig, kan dess användning sedermera steg för steg utsträckas. Jag nöjer mig således med att till en början endast föreslå dess tillämpning i ganska inskränkt omfång. Då det är känt, att den allmänna bevillningen ligger till grund för den kommunala beskattningen, som ej torde böra beröras af en skattereform, hvars införande föreslås med stöd af politiska skäl, så torde den progressiva skatt, hvilken jag ämnar föreslå, icke böra inryckas i sjelfva bevillningsförordningen, utan erhålla formen af en tilläggsbevillning.

Denna tilläggsbevillning anser jag till en början endast böra åsättas de för inkomst högst beskattade. Då fastighet ej särskildt skattas för deraf dragen inkomst, utan efter uppskattadt taxeringsvärde, så torde inkomst af fastighet böra beräknas till hundradubbla beloppet af den bevillning, som fastighet enligt gällande bevillningsstadga har att utgöra, med andra ord, bevillningen anses utgöra en procent af inkomstbeloppet, efter hvilka grunder det än må beräknas. Den gräns, vid hvilken den progressiva skatten vidtager, synes mig böra sättas till 4,000 kronors årlig inkomst eller samma belopp som gör sin innehafvare valbar till Riksdagens Första Kammare. För jordbruksfastighet skulle denna inkomst, beräknad efter nyss angifna grunder, enligt nu gällande bevillningsstadga svara mot ett taxeringsvärde af 133,333 kr. 33 öre, hvilket värde dock, i fall Kongl. Maj:ts proposition om ändrade grunder för jordbruksbevillningen varder af Riksdagen antagen, skulle ned sättas till hälften, eller 66,666 kr. 67 öre. Skulle deremot Riksdagen, såsom icke omöjligt är, stanna vid en förhöjning af bevillningen för jordbruksfastighet från 3 till 5 öre för hvarje hundra kronors taxeringsvärde, så skulle nyssnämnda inkomstbelopp anses inträda vid ett uppskattadt fastighetsvärde af 80,000 kronor, eller det belopp, som för närvarande utgör gränsen för valbarhet till Första Kammaren. För all annan fastighet än jordbruk svarar, redan enligt nu gällande skattegrund, 4,000 kronors inkomst mot 80,000 kronors taxeringsvärde.

För inkomst utöfver 4,000 kronor torde den nya tilläggsbevillningen, hvilken lämpligen kunde erhålla namn af *värmskatt*, böra utgå med 1 för 100 af det öferskjutande beloppet och sedermera ökas med 1 för 100 för hvarje gång inkomsten fördubblas.

Värnskatten skulle alltså utgöra:

1 %	från	4,000	till	8,000	kr:s	inkomst	af	fastighet,	kapital	eller	arbete.
2 %	»	8,000	»	16,000	»	»	»	»	»	»	»
3 %	»	16,000	»	32,000	»	»	»	»	»	»	»
4 %	»	32,000	»	64,000	»	»	»	»	»	»	»
5 %	»	64,000	»	128,000	»	»	»	»	»	»	»

o. s. v. efter samma grunder.

För 8,000 kr:s inkomst skulle värnskatten sålunda uppgå till 40 kr. För 16,000 kr:s inkomst till 200 kr. För 32,000 kr:s inkomst till 680 kr. För 64,000 kr:s inkomst till 1,960 kr. och för 128,000 kr:s inkomst till 5,160 kr. o. s. v.

På grund af det ofvan sagda föreslår jag alltså,

att, för den händelse Kongl. Maj:ts propositioner om utsträckning af värnplikten, afskrifning af grundskatterna m. m. fullständigt eller till någon del varda af Riksdagen antagna, Riksdagen måtte besluta införandet af en *värnskatt*, att utgå enligt följande grunder:

1:o. Skyldig att utgöra värnskatt är en hvar, som enligt gällande bevillningsförfordning erlägger skatt för mer än 4,000 kr:s inkomst af fast egendom, kapital eller arbete;

2:o. Inkomst af fast egendom skall så beräknas, att den bevillning, som sagda egendom, enligt gällande bevillningsförfordning, är skyldig att i bevillning till staten erlägga, uppgår till en procent af samma inkomst;

3:o. Värnskatten utgår med 1 för 100 å den del af inkomst, som öfverstiger 4,000 kronor, 2 för 100 å inkomst-öfverskott utöfver 8,000 kronor, 3 för 100 å öfverskott utöfver 16,000 kronor, 4 för 100 å öfverskott utöfver 32,000 kronor och så vidare efter samma beräkningsgrund, så att värnskatten vid hvarje fördubbling af den lägsta inkomst, för hvilken den utgår, höjes med 1 för 100.

Jag anhåller vördsamt om remiss till vederbörligt utskott, samt att utskottet vid behandling af denna motion täcktes föreslå den ändrade ordalydelse, som för vinnande af full tydlighet är nödigt.

Stockholm den 24 mars 1891.

*Gustaf Ericsson.*